

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

6.Bf.162/2023/19.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Budapesten, 2023. szeptember 27. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az emberrablás büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 I. rendű vádlott és társai ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2023. május 3. napján kihirdetett 23.B.209/2020/114. számú ítéletét megváltoztatja.

Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlott tekintetében a kényszerítés hatósági eljárásban büntetében a bűnösséget megállapító ítéleti rendelkezést mellőzi.

Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést 4 (négy) év börtönbüntetésre, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 4 (négy) évre,

Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést 3-3 (három-három) év börtönbüntetésre, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 3-3 (három-három) évre,

a Terhelt4 IV. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 5 (öt) év fegyházbüntetésre, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 6 (hat) évre enyhíti.

Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlott tekintetében a halmazati büntetés kiszabására vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzi.

Terhelt4 IV. rendű vádlott tekintetében az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítására vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzi.

A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala Bűnjel Csoportjánál Bj.336/2020. szám alatt kezelt, a bűnjeljegyzék 6. tételszáma alatti fűrészt elkobozza.

Terhelt4 IV. rendű vádlott helyesen 20.306 (húszezer-háromszázhat) forint bűnügyi költség megfizetésére köteles.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű, Terhelt3 III. rendű és Terhelt4 IV. rendű vádlott tekintetében helybenhagyja azzal, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott 2019. április 5. napjától 2019. április 6. napjáig volt őrizetben, majd 2019. április 7. napjától volt letartóztatásban, míg Terhelt3 III. rendű vádlott 2019. április 8. napjától 2019. április 9. napjáig volt őrizetben, majd 2019. április 10. napjától volt letartóztatásban.

A másodfokú eljárás során felmerült 19.800.- (tizenkilencezer-nyolcszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2023. május 3. napján kihirdetett 23.B.209/2020/114. számú ítéletével Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű, Terhelt3 III. rendű és Terhelt4 IV. rendű vádlottat – utóbbit mint visszaesőt – bűnösnek mondta ki tártstettesként elkövetett emberrablás bűntettében [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont és (2) bekezdés d) pont], továbbá Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottat további 1-1 rendbeli kényszerítés hatósági eljárásban bűntettében [Btk. 278. § (1) bekezdés és (2) bekezdés I. fordulat]. Ezért a bíróság Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottat – halmazati büntetésül – egyaránt 7 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte. A kiszabott szabadságvesztés büntetésbe a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött időt beszámította. Megállapította, hogy az I. rendű és a II. rendű vádlott a büntetés 2/3 részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. A bíróság Terhelt3 III. rendű vádlottat 6 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte, a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendelte a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt. Megállapította, hogy a III. rendű vádlott a büntetés 2/3 részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Terhelt4 IV. rendű vádlottat 8 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte, a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendelte a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt és megállapította, hogy a IV. rendű vádlott nem bocsátható feltételes szabadságra. Az elsőfokú bíróság Terhelt4 IV. rendű vádlott vonatkozásában a Gödöllői Járásbíróság 10.B.254/2013/169. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztésből engedélyezett feltételes szabadságot megszüntette. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a vádlottakat külön-külön kötelezte az eljárás során vonatkozásukban felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

[2] Az ügyész a kihirdetett ítéletet valamennyi vádlott vonatkozásában tudomásul vette, míg a vádlottak és védőik az ügydöntő határozattal szemben elsődlegesen felmentésért, másodlagosan pedig téves jogi minősítés miatt és a kiszabott büntetés enyhítése érdekében jelentettek be fellebbezést.

[3] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.348/2023/3. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Utalt arra, hogy a felülbírálat az ügyben valamennyi vádlott vonatkozásában a Be. 590. § (1) és (2) bekezdései alapján teljeskörű. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával, megismétléssel érintett eljárásában ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a bűnügyben releváns és még elérhető bizonyítékokat megvizsgálta, azokat egyenként és összességében értékelési körébe vonta. Egyet értett azzal, hogy az elsőfokú bíróság tanúl tanú vallomását a bizonyítékok közt értékelte, mivel annak kizárásának nem volt indokolt alapja. Ezt követően a vádlottak védekezésével szemben mérlegeléssel állapította meg az ítéleti történeti tényállást. E tényállás mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott megalapozatlansági okoktól, így felülbírálatra alkalmas. Álláspontja szerint ezért a téves tényállást támadó védelmi fellebbezések okszerű alap hiányában a fellebbezési eljárásban nem vezethetnek eredményre. A Fővárosi Törvényszék indokolási kötelezettségének igen széles körűen tett eleget, kifejtett indokolása nem ellentétes a logika szabályaival. A rögzített tényállás alapján az eljáró törvényszék okszerű következtetést vont valamennyi vádlott elkövetéskori tudattartalmára, azon keresztül szándékára és célzatára, valamint bűnösségükre nézve és – a társtetteség tekintetében is – törvényesen minősítette a terhükre rótt emberi szabadság elleni büntettet, továbbá I. rendű Terhelt1 vádlott és Terhelt2 II. rendű vádlott vád tárgyává tett igazságszolgáltatás elleni bűncselekményét. Megjegyezte, hogy a bíróság a Btk. 459. § (1) bekezdés 31. a) pontjára alapítottnan törvényesen rögzítette Terhelt4 IV. rendű vádlott különös visszaesői minőségét is. Hivatkozott arra, hogy tényállás megállapítása, valamint a bizonyítékok értékelése az elsőfokú bíróság joga, egyben kötelezettsége, ezért az érdemi bizonyítékok újraértékelése útján a tényállást támadó valamennyi vádlott bűnösségét vitató, és felmentésüket célzó vádlotti, illetve védői fellebbezések az ítéltáblai eljárásban nem foghatnak helyt. Ugyancsak nem foghatnak helyt az elsőfokú ítéletben is felhívott irányadó felsőbbbírói gyakorlattal szemben az ítéleti tényállás alapján önbíráskodás büntettét, vagy személyi szabadság megsértése büntettét megállapíthatónak tartó védelmi fellebbezések a fellebbviteli eljárásban.

[4] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a négy vádlott javára és terhére jelentkező bűnösségi körülményeket vizsgálata után helyesen ismerte fel, hogy a Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési célok eléréséhez valamennyiükkel szemben a Btk. 37. § (3) bekezdés ad) alpontja szerinti fegyház végrehajtási fokozatú szabadságvesztés büntetést, továbbá a Btk. 61. § és 62. §-ának megfelelő közügyektől eltiltást kell kiszabnia. Álláspontja szerint a vádlottakkal szemben kiszabott büntetések tartalma személyenként tükrözi az elbírált bűncselekményeik valós tárgyi súlyát, valamint személyük társadalomra veszélyessége magasabb fokát, egyben azok megjelenítik az ítéleti belső arányosságot is. Ezért a büntetés enyhítését célzó másodlagos védelmi fellebbezések az ítéltáblai eljárásban nem vezethetnek eredményre. Törvényesnek ítélte a bíróság döntését, amikor Terhelt4 IV. rendű vádlott tekintetében a Gödöllői Járásbíróság 2014. szeptember 29-én jogerős 10.B.254/2013/169. számú ítéletével kiszabott 7 év és 6 hónap fegyház fokozatú szabadságvesztés büntetésből engedélyezett feltételes szabadságot a Btk. 40. § (1) bekezdés b) pontjára alapítottnan

megszüntette. A Fővárosi Törvényszék további ítéleti rendelkezéseit is törvényesnek találta, ezért azt indítványozta, hogy a Fővárosi ítéltábla a Fővárosi Törvényszék 23. B.209/2020/114. számú ítéletét valamennyi vádlott vonatkozásában a Be. 605. § (1) bekezdésének megfelelően hagyja helyben.

[5] Az I. rendű vádlott védője a Fővárosi Ítéltáblánál előterjesztette fellebbezése írásbeli indokolását. Álláspontja szerint az ítéleti marasztaló rendelkezést a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják alá, részben felderítetlen, tényből tényre helytelen következtetéseket tartalmaz, így részben megalapozatlan a Be. 592. § (2) bekezdés b) és d) pontja alapján. Az elsőfokú eljárásban előadott perbeszédében foglaltakat szintén fenntartotta, majd kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet a felvetett kétségeket nem tudta eloszlatni, a védelem által vitatott tények tekintetében kellő indokkal nem tudott szolgálni.

[6] Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy tanúl tanúzási képességével kapcsolatos elsőbírői megállapítások tévesek. Az iratanyag alapján tanúl IQ szintje 44, súlyos mentális retardációban szenved, mely állapot végleges. Nyilvánvalóan nem várható helyes vallomás egy olyan személytől, aki adott esetben még a lakcímét sem képes megmondani. Kifogásolta, hogy a bíróság tanúl személyiségének elemzése során már-már szakértői megállapításokat tett, azt taglalva, hogy tőle mi várható el és mi nem. Szintén tévesnek tartotta a jegyzőkönyv azon megállapítását, hogy tanúl a neki feltett kérdésekre adekvát válaszokat tud adni. A védő érvelése szerint ennek eldöntése nem bírói kompetencia, és tanúzási képesség aggálya esetén szakértői vélemény beszerzése nem mellőzhető. Jelen ügyben viszont erre nem került sor. A védelem álláspontja szerint tanúl tanúvallomása a Be. 170. § (1) bekezdés c) pontjának sérelmével került felvételre mind a nyomozás, mind pedig a bírósági eljárás során, így az nem felhasználható. A védő megjegyezte továbbá, hogy azon túlmenően, hogy tanúl nyomozás során felvett vallomásáról készült jegyzőkönyv alapján adekvát válaszadás nem történt, az abban foglalt elmondások túlzóak, több helyen találgatásokat tartalmaz, és ami a legfontosabb, az emberrablás tényállása vonatkozásában konkrétum nem lelhető fel benne. A bírósági szakban tett nyilatkozatai pedig gyakorlatilag értékelhetetlenek. Egyetértett a védő azzal, hogy önmagában sértettl sértett vallomásra ítéleti tényállást alapítani nem lehet. A vádirati tényállás kamerafelvétellel, valamint az 1, 2, és 3. számú tanúk vallomásával alátámasztott részén túlmenően ugyanis csak a sértett és tanúl vallomása áll rendelkezésre, és e vallomásokra alapította a bíróság is javarészt az ítéletét mind az emberrablás, mind pedig a kényszerítés hatósági eljárásban büncselekmények vonatkozásában. A vádlotti védekezések pedig egymást erősítve egy irányba mutatnak abban a körben, hogy a sértett szabadon bocsátását nem kötötték feltételhez. Ugyanakkor a sértetti vallomás az eljárás során folyamatosan változott. Kiemelendő, hogy a sértett a nyomozati szakban minden egyes kihallgatás alkalmával egyre színesebb történetet tárt a hatóság elé, de mind ezek közül leginkább azt tartotta aggályosnak, hogy az első folytatólagos kihallgatása alkalmával az irányított kérdések és az arra adott válaszok kerültek felvételre. Majd a bírósági eljárás során a terheltekre jóval kedvezőbb nyilatkozatait a bíróság elvetette, fel sem mérve annak lehetőségét, hogy a sértett a korábbi túlzásainak következményeit kívánta a bírósági eljárásban reparálni, és a valóságnak megfelelő nyilatkozatot tenni.

[7] Az I. rendű vádlott védője szerint az eljárásban az alábbi tények állapíthatóak meg: a sértett és tanúl felvette a cégl Kft. számlájáról a pénzt; ezt a vádlottak sérelmezték és

a sértettől a pénzre a vádlottak igényt tartottak; a Kőbánya alsó vasútállomáson a sértettet betuszkolták a gépjárműbe; ebben a gépkocsiban nem utazott az I. rendű vádlott; több telefonbeszélgetés történt tanúival.

[8] Az I. rendű vádlott védője sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a vádlottak terhére rótt cselekmény minősítése kapcsán nem kellő gondossággal járt el. Utalt arra, hogy az emberrablás bűncselekményének megállapításához a tényállási elemek együttes fennállása szükséges, tehát kétséget kizáróan kell megállapíthatónak lennie annak is, hogy a sértett szabadon engedését az elkövető a követelés teljesítésétől tegye függővé. E körben szintén alapvetően a sértetti vallomás alaposabb vizsgálata szükséges, ugyanis a sértetti vallomások változása e kérdésben a legrelevánsabb. A bíróságnak mérlegelnie kellett volna e változásokat, a sértetti nyilatkozat egyáltalán nem minősíthető következetesnek. Jelen ügyben egyértelműen az állapítható meg, a vádlottak jogos igényük megszerzéséért léptek fel, de mivel a sértett nem fizetett, így a cselekmény kísérleti szakban rekedt. A védő érvelése szerint a sértett a járműből akár egy piros lámpánál ki tudott volna szállni, mivel a gépkocsikban található központi zár (amely egyes típusokban automatikus, ún. „rablástgátló”) aktiválása csak azt zárja ki, hogy a jármű kívülről nyitható legyen. Az tény, hogy a járműbe a sértett nem önszántából szállt be, azonban a súlyosabb minősítés megállapításához nem elég. A védő sérelmezte azt is, hogy a bíróság nem vizsgálta elég alaposan, hogy a védenca terhére megállapítható-e ez a felfegyverkezve történt elkövetés, hiszen a sértetti vallomás alapján az nem támasztható alá, egyéb bizonyíték pedig e körben nincsen. Azzal érvelt, hogy amennyiben bármelyik vádlott használta is az ytong fűrészt, az védenca akaratán túlmutató magatartás volt. A sértetti vallomás szerint ugyanis a fűrészháladásközben került elő, védenca pedig nem tartózkodott a gépjárműben. Folytatólagos vallomása szerint a fűrészháladásközben történt megállás során került elő, hozzátette a sértett, hogy terhelt1 terhelt1 kivette Balogh terhelt2 kezéből a fűrészt, hogy azzal fűrészelni kell. Egyetlen alkalommal sem állította a sértett azt, hogy a fűrészháladásközben védenca fenyegette volna (2019. április 10-i vallomásában ugyan többes számban fogalmaz, de itt sem nevezi meg terhelt1 terhelt1t), sőt a fent említett sértetti nyilatkozat egyenesen kizárja, hogy védenca terhére a felfegyverkezve történt elkövetés megállapítható legyen. A kényszerítés hatósági eljárásban büntetvével kapcsolatban a védő kifejtette, hogy e bűncselekmény tényállási elem - hatósági eljárás - hiányában nem állapítható meg, továbbá amennyiben el is hangzik egy bűncselekmény elkövetése során fenyegetés, az a követelés kikényszerítésének része, tehát beleolvad a védelem álláspontja szerint helyesen önbíráskodásnak minősítendő cselekménybe (az emberrablás bűncselekményébe kiváltképp), emiatt pedig halmazat nem állapítható meg. Emellett a védő utalt arra is, hogy a bíróság e körben elmulasztotta értékelni a sértetti vallomást. A sértett védenca vonatkozásában egyetlen alkalommal sem nyilatkozott akként, hogy tőle olyan fenyegetés elhangzott volna, amelynek a célja az volt, hogy a sértett vagy tanú ne forduljon a hatóságokhoz, csak a telefonszámát írta be terhelt1 terhelt1 a sértett telefonjába azzal, hogy maradjon elérhető. Vallomásai szerint a rendőrség megkeresésének elkerülését célzó fenyegetés azután hangzott el, miután terhelt1 terhelt1 az autóból kiszállt. Minderre figyelemmel pedig iratellenes az ítélet 63. oldalának 2. bekezdésében tett megállapítás.

[9] A fent írtak alapján az I. rendű vádlott védője azt indítványozta, hogy az Ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és védenca vonatkozásában kényszerítés hivatalos eljárásban büntetvében való marasztalást mellőzze, a felfegyverkezve elkövetett emberrablásnak minősített

cselekmény tekintetében pedig annak minősítését önbíráskodás büntettének kísérletére változtassa meg és a kiszabott szankciót jelentősen enyhítse.

[10] Másodlagosan pedig arra tett indítványt, hogy amennyiben az Ítéltábla a terhelt felelősségét emberrablás büntetében látja megállapíthatónak, úgy a kiszabott joghátrányt jelentősen enyhítse. Álláspontja szerint abban az esetben is eltúlzott a kiszabott szabadságvesztés büntetés, amennyiben az Ítéltábla nem minősíti másképpen védence cselekményét. A halmazat hiánya önmagában indokolja a kiszabott büntetés enyhítését, emellett a cselekmény elkövetése óta eltelt idő, a részleges beismerés, védence büntetlen előélete, három kiskorú gyermekéről való tartási kötelezettsége és a sértetti közrehatás is jelentősen nagyobb nyomatékkel veendő figyelembe, ahogyan értékelésre kell kerülnie, hogy a cselekmény sem jelentős személyes, sem vagyoni hátrányt nem okozott. Fellebbezése indokolásának alátámasztására felhívta a Fővárosi Ítéltábla Bf.182/2015/9. sz. döntését, valamint a Kúria BH 2020.9.256 sz. határozatát.

[11] A II. rendű vádlott védője a Fővárosi Ítéltáblánál előterjesztette fellebbezése írásbeli indokolását, melyben azt az álláspontját fejtette ki, hogy a II. rendű vádlott cselekvősege a bírósági ítéletben foglaltakkal szemben nem emberrablásként, hanem önbíráskodásként és személyi szabadság megsértéseként értékelhető. A bíróság jelen esetben a személyi bizonyítékok alapján állapította meg, hogy valóban megtörtént az a követelés, mely teljesítésétől tették függővé a sértett szabadon bocsátását. Önmagában azonban azoknak a tanúknak a vallomásai, akik csak bizonyos mozzanatokról, részecselekményekről szereztek tudomást, illetve ezeket látták, még nem elegendőek az emberrablás megállapításához. Mindenképpen szükséges azon tanúk vallomása is, akik átélték az eseményeket, illetve ahhoz közvetlenül kapcsolódnak. Viszont ezen tanúk vallomásával a védő érvelése szerint számos probléma merült fel az eljárás során, ahogyan azt a perbeszédében is kifejtette.

[12] A II. rendű vádlott védője sérelmezte, hogy tanúl vonatkozásában a bíróság elutasította azt az indítványt, miszerint a tanúzási képesség megállapítása érdekében igazságügyi szakértő bevonására lenne szükség. Az kétségtelenül megállapításra került, hogy alacsony intellektusú, 44-es intelligencia hányadossal rendelkező személy, azonban arra nem érkezett válasz a becsatolt iratok alapján, hogy tanúzási képességgel rendelkezik-e. Márpedig álláspontja szerint ez fontos körülmény, hiszen a tanú vallomásának felhasználhatósága ezzel vitathatatlan lett volna, így azonban még mindig támadható, hogy valóban figyelembe vehető-e bizonyítékként, vagy sem. Az is igencsak beszédes szerinte, hogy a bíróság e tanú nyomozati vallomását fogadta el, hiszen a tárgyaláson már ellentmondásba keveredett, mi több, igen nehezen tudott csak válaszolni a kérdésekre. A bíróság ezt azzal magyarázta, hogy a vádlottak is nehezítették a helyzetét a jelenlétükkel és tanúl nem tudott volna betanulni egy hazugságra épülő szöveget. Kétségtelen, hogy a rendőrségi kihallgatás egy jóval kötetlenebb forma, ahol a jegyzőkönyv számos esetben nem kérdés-felelet alapján kerül rögzítésre. Álláspontja szerint azonban jelen esetben nincs magyarázat arra, hogy a tanú miért mondott mást a tárgyalás során, illetőleg arra, hogy egyáltalán bármikor is az eljárás során fel tudta-e idézni pontosan azt, hogy mit hallott és látott, mi az, amit meséltek neki és mi az, amit saját maga tapasztalt. Erős kérdőjelek vetődtek fel az eljárás során végig azzal kapcsolatban, hogy tanúl vallomásait figyelembe lehet-e venni és ha igen, akkor milyen mértékben. Volt-e vagy van-e tanúzási képessége a vallomások megtételekor. A védelem határozott álláspontja szerint

egy ilyen tárgyi súlyú ügyben nem lehet megmagyarázni a tanú vallomásiban rejlő bizonytalanságokat és ellentmondásokat oly módon, ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Jelen esetben a közvetlenség elve alapján sem az volt megállapítható, hogy tanúl egy következetes tanú. Erre figyelemmel a védelem álláspontja szerint a vallomásait összességükben is vizsgálni kellett volna és azt megállapítani, hogy a tanú korábban is ugyanilyen intelligencia hányadossal rendelkezett-e, így figyelembe vehető-e bármelyik vallomása, vagy sem. A védelem határozott álláspontja tanúval kapcsolatban az, hogy a vallomásai nem alkalmasak arra, hogy az ítéleti tényállás alapjául szolgáló bizonyítékként értékelni lehessen.

[13] A II. rendű vádlott védője előadta azt is, hogy sértettl esetében már jóval árnyaltabb a kép, hiszen nála az értelmi képességekkel való probléma nem áll fenn, viszont a vallomásai között számos ellentmondás merült fel. Még az elsőfokú bíróság is megállapította, hogy saját felelőssége is szerepet játszhatott abban, hogy megváltoztatta a vallomását. A védő álláspontja szerint felmerül a kérdés, hogy ezt mikor ismerte fel és mi van akkor, ha a nyomozás során tette meg vallomásait úgy, hogy a vádlottaknak ártson és az ő felelőssége ne merüljön fel semmiben. Ezt a lehetőséget a bíróság nem vizsgálta meg. sértettlrel kapcsolatban a II. rendű vádlott védője fontosnak tartotta kiemelni, hogy azzal az eljárásban felmerült pendrive-val kapcsolatban mi is volt a célja. Nyilvánvalóan azért készítette, mert pénzt remélt belőle. Azt is elismerte, hogy a vádlottak által követelt összeget is elköltötte. A II. rendű vádlott védője felvetette azt a kérdést, hogy ezen tanú vallomását mennyire lehet figyelembe venni a bizonyítékok értékelésekor, szavahihető tanúnak tekinthető-e úgy, hogy egyébként érdeke fűződött ahhoz, hogy a vádlottakat a lehető legrosszabb színben tüntesse fel a hatóságok előtt.

[14] Egyértelműnek és leszögezhetőnek tartotta, hogy a munkások bérét nem tudták a vádlottak kifizetni, mert tanúl és sértettl azt a pénzt felélte. Jogos volt az a szándék, amivel vissza akarták kapni ezt a pénzt. A módszer már kérdéses, hiszen azt nem ilyen módon kellett volna megtenni. Továbbra sem tartotta egyértelműnek az elsőfokú ítéletben foglaltak alapján sem, hogy a tanúk vallomása alapján miért is az emberrablás volt megállapítható a vádlottak terhére. Fontosnak tartotta annak vizsgálatát, hogy milyen közlések hangzottak el a vádlottak részéről a sértett és tanúl felé. sértettl az eljárás során végig saját felelősségét el nem ismerő, háritó magatartást tanúsított. Kiemelte, hogy a tárgyaláson e tanú azt mondta, „nem raboltak el”, „hát betuszkoltak a kocsiba, igen, mert tartoztam nekik”. Elmondta, hogy indulatosak voltak vele, de ezt ő is úgy értékelte, hogy normális viselkedés, amikor valakitől ennyi pénzt elvesznek. A II. rendű vádlott védője hangsúlyozta, hogy a tanú szabad akaratából szállt ki helységln, miután megbeszélték, hogy hogyan fogják visszakapni a pénzt. Elvitette magát haza, tulajdonképpen nem is akart kiszállni korábban, ilyen is elhangzott. Viszont azzal a vádlottak tisztában voltak, hogy nem áll módjában sem neki, sem tanúlnak hitelt felvenni, hiszen nem voltak hitelképesek. A II. rendű vádlott védője azt tartotta valószínűnek, hogy a vádlottak ugyan megpróbálták visszaszerezni a pénzt azzal, hogy ráijesztenek a sértettre, viszont nem a szabadon bocsátásért cserébe valósultak meg a történetek, hanem azért, hogy felelősségre vonják a sértettet. Ezesetben nem állapítható meg az emberrablás, sokkal inkább az önbíráskodás, hiszen nem követelés teljesítésétől tették függővé a szabadon bocsátást.

[15] A II. rendű vádlott védőjének hivatkozása szerint a sértett saját felelősségét hárító magatartása, valamint tanúl értelmi képességei ismeretében és mindkettejük ellentmondásos vallomására figyelemmel nem állapítható meg védenca büntetőjogi felelőssége. A II. rendű vádlott védője elsődlegesen a II. rendű vádlott bizonyítottság hiányában történő felmentését, másodlagosan az emberrablás helyett önbíráskodás és személyi szabadság büntetében történő felelősségre vonását indítványozta. A II. rendű vádlott védőjének álláspontja szerint, amennyiben elfogadásra kerülne a jogi álláspontja a cselekmény jogi minősítését illetően, úgy egy jóval kedvezőbb büntetési tételkeret figyelembevételével kerülhet sor a büntetés kiszabására, mely 2-12 évig terjedő szabadságvesztés büntetés lehet, így erre figyelemmel az enyhítés már indokolt. A II. rendű vádlott védőjének megítélése szerint a bíróság a büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket alapvetően megfelelően értékelte, azonban nem vett figyelembe minden enyhítő körülményt. Kérte értékelni azt a körülményt, hogy védenca a társadalmi normáknak egyébként maximálisan megfelelő életet élő családapa, akinek bejelentett munkája van.

[16] A II. rendű vádlott is benyújtotta fellebbezése írásbeli indokolását, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására történő kötelezését, másodlagosan pedig a jelentős időmúlásra és az eljárás neki fel nem róható indokolatlan elhúzódására figyelemmel a kiszabott büntetés lényeges enyhítését indítványozta. Előadta továbbá, hogy a felmentésére irányuló fellebbezését is fenntartja. Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság törvénysértő minősítés megállapítása okán törvénysértő büntetést szabott ki. Hangsúlyozta, hogy jelen ügyben nem lehetett volna ítéleti bizonyossággal megállapítani azt, hogy a cselekménnyel összefüggésben a személyi szabadságában rövid ideig korlátozott sértett követelés teljesítése után lett volna szabadon engedve. Utalt a követelésük jogosságára és arra, hogy semmilyen követelés és annak teljesülése nem történt, így kizárólag a Btk. 194. § (1) és (2) bekezdés f) pontja szerinti személyi szabadság megsértésének büntetettét lehetett volna megállapítani terhére. A hatályon kívül helyezés körében a II. rendű vádlott hivatkozott tanúl vallomásainak értékelésére is, melyek véleménye szerint iratellenessé és teljesen vagy legalább részben megalapozatlanná tették az egész eljárást.

[17] A II. rendű vádlott másodlagos indítványával kapcsolatban a Be. 606. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat hívta fel és azt kérte az ítéltáblától, hogy a büntetését jelentősen enyhítse.

[18] A III. rendű védő a Fővárosi Ítéltáblánál előterjesztette fellebbezése írásbeli indokolását, amelyben elsődlegesen a Be. 604. § (1) bekezdés c) pontja alapján azt indítványozta, hogy az Ítéltábla az elsőfokú ítéletet az indokolási kötelezettség megsértése és a téves ténybeli következtetések miatt helyezze hatályon kívül és utasítsa új eljárásra a Fővárosi Törvényszéket. Másodlagos indítványa arra irányult, hogy az Ítéltábla a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja alapján az ítéletet a jogi minősítés tekintetében változtassa meg. Harmadlagosan pedig az elsőfokú ítéletben kiszabott, indokolatlanul súlyos és megtorló jellegű szankció enyhítésére tett indítványt a védő.

[19] Álláspontja szerint az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék megsértette az indokolási kötelezettségét, mivel a számos, egymással ellentmondásban álló tanúvallomás kapcsán nem adta kellő indokát, hogy miért tartja elfogadhatónak őket. Az sem derül ki az elsőfokú bíróság részletes, indokolt ítéletéből, hogy az ítéleti tényállást konkrétan melyik vallomásokra alapította, hiszen az ítéletben a pusztán felsoroláson és tartalmi megjelölésen túl arra nem tért ki a Törvényszék, hogy mégis melyik vallomást tartja elfogadhatónak, mindegyik elfogadása az ellentmondások miatt pedig nem lehetséges.

[20] tanú tanú vonatkozásában a védő kifejtette, hogy nem került tisztázásra megvan-e egyáltalán a tanúzási képessége, így az ő vallomásait nem lehet figyelembe venni. Lehet, hogy a tanú elméje nem túl fejlett, azonban éppen ennek köszönhetően akár igen jól manipulálható is, továbbá adott esetben konfabulációra hajlamos. Több vizsgálat elvégzése is szükséges lett volna annak érdekében, hogy megállapítsuk tanú tanúzási képességét. Hivatkozása szerint a gondnokoltak és az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásáról szóló 2013. évi CLXXV. törvény 6. § (2) bekezdésének a) pontja alapján az ügyészség és a nyomozó hatóság a büntetőeljárás lefolytatása céljából a gondnokoltak nyilvántartásából informálódhatott volna arról, hogy tanú gondnokság alatt áll-e, valamint amennyiben igen, úgy milyen ügycsoportok kapcsán korlátozott a cselekvőképessége. Hangsúlyozta azt is, hogy a tanúzási képesség gondnokság alá helyezés nélkül is hiányozhat, azonban a tanú gondnokát – amennyiben van – minimum értesíteni kellett volna az eljárási cselekményről. Amennyiben tanúnak valóban van gondnoka, úgy a kihallgatás sérti az eljárásjogi törvény rendelkezéseit és bizonyítékként nem lehet felhasználni. A védő emlékeztetett arra, hogy egyetértett az ügyészség és a védelem a szakértő kirendelésének szükségességében, azonban ezt a bíróság elutasította, amely döntéssel kapcsolatos indokolással a III. rendű vádlott védője nem értett egyet.

[21] A védő utalt rá, hogy nem kívánja az elsőfokú bíróság mérlegelését támadni jelen másodfokú eljárásban, azonban szükségesnek tartotta néhány rész kiemelését sértett tanúvallomásaiból, ezáltal bemutatva azt, hogy milyen mértékű az ellentmondás, ami kapcsán meglátása szerint sérült az indokolási kötelezettség. A III. rendű vádlott védője kifogásolta, hogy a Fővárosi Törvényszék több vádlott felelősségét megállapított kényszerítés hatósági eljárásban büntetében is. Ezen tényállás megvalósítása kapcsán alapvetően hiányosnak tartotta az indokolást, hiszen a rendelkező részen és a büntetés kiszabásáról szóló bekezdéseken kívül egyáltalán nem jelenik meg a kényszerítés hatósági eljárásban büntette. További részek ismertetését követően a III. rendű vádlott védője arra a megállapításra jutott sértettlrel kapcsolatban, hogy a tanú vallomásai között olyan szintű ellentmondások vannak, amelyek nem kerültek feloldásra az elsőfokú ítélet indokolásában. Kiemelte, hogy a tanú az idő előrehaladtával nem pusztán részletkérdésekben emlékezett máshogy, hanem a jogi minősítést befolyásoló igen fontos perdöntő részleteket adott elő egészen másképp. Véleménye szerint ezen ellentmondások miatt ítéleti bizonyosság alapjául nem szolgálhatnak a vallomásai.

[22] A III. rendű vádlott védője nem értett egyet azzal, hogy a bíróság sértettl nyomozati vallomását fogadta el. A sérülés elszenvetésével és az emiatt történő éjszakai orvoshoz fordulással kapcsolatban a III. r. védő arra utalt, hogy a sérülések tényét a vádlottak sem vitatják, az pedig, hogy még aznap esete elment orvoshoz, a tanú szavahihetősége

szempontjából álláspontja szerint teljesen irreleváns. A sértett által a tárgyaláson tett nyilatkozataival kapcsolatban, miszerint nem akarja, hogy a vádlottaknak baja essék, a védő azt az álláspontját fejtette ki, hogy ez nem lehet kellő alapja annak a megállapításnak, hogy a tanú mellébeszél. Ezen felül a nyomozati – igen rövid idővel az eset után felvett – vallomásai is eltéréseket mutatnak, arra azonban nem adott választ az elsőfokú bíróság, hogy ezek közül melyiket tartja ítéleti bizonyossággal elfogadhatónak.

[23] A III. rendű vádlott védője nem vitatta, hogy a bizonyítékok szabad mérlegelése miatt a bíróság megteheti, hogy valamely aggályosnak tartott vallomásokat nem vesz figyelembe, ennek azonban alapvető feltétele, hogy kellő indokolást adjon e körben. A beszerzett bizonyítékokat teljes körűen értékelnie kellett volna és meg kellett volna jelölnie az elsőfokú bíróságnak, hogy a sértett mely vallomását fogadja el. A részletes és minden releváns bizonyítékra kiterjedő indokolás révén válik ugyanis felülbíráhatóvá az ügy és teremődik meg az érdemi másodfokú eljárás lehetősége. Ez pedig annyira fontos körülmény, hogy a törvény a Be. 608. § (1) bekezdése feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésként szabályozza azt az esetet, amikor a bíróság az érdemi döntés meghozatala, azaz a büntetőjogi főkérdések döntése során indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tesz eleget, hogy emiatt az ítélet a felülbírálatra nem alkalmas.

[24] Másodlagos indítványának indokolása körében a III. r. védő kifejtette, hogy jelen történeti tényállás helyes jogi minősítése kizárólag a személyi szabadság megsértése lehet. Jelen ügy szempontjából a fő kérdés, hogy sértettl miként nyerte vissza a szabadságát. Hivatkozott a /73. számú tárgyalási jegyzőkönyvből a tanú alábbi mondatára, *„Amúgy is elengedtek volna szerintem, csak ez ilyen nem is tudom felkapott harag volt.”*. A védő hangsúlyozta, hogy a vádlottak eszerint bármiféle feltétel teljesülése vagy annak ígérete nélkül szabadon engedték a sértettet, mivel eleve nem volt ilyenről szó. A sértett az anyós ülésen ült, módjában állt volna kiszállni vagy például jelezni amikor rendőrök mellett haladtak el. Álláspontja szerint a rendelkezésre álló objektív bizonyítékok és a sértett igen széttartó vallomásai alapján kizárólag a személyi szabadság megsértésének megállapítására kerülhet sor.

[25] A harmadlagos indítványának indokolásában a védő arra utalt, hogy álláspontja szerint nem kellő súllyal értékelte az elsőfokú bíróság ügyfele esetében az enyhítő körülményeket és indokolatlanul súlyos büntetést szabott ki, amely nem áll összhangban a – vádiratban foglalt – cselekmény súlyával. Hangsúlyozta, hogy Terhelt3 kétkezi, rendes, becsületes, dolgos, gyermekeket nevelő apuka. A vádiratban szereplő elkövetés óta több év eltelt, ami alatt a vádlottak jelentős lelki teher alatt éltek, így véleménye szerint már maga a büntetőeljárás is egyfajta büntetésként szolgált. Ügyfele egy kiskorú gyermekének eltartásáról gondoskodik, nevelésében aktívan részt vesz és gyermekeivel napi szintű kapcsolatban áll. Terhelt3 az események előtt és azóta is büntetlen előéletűnek számít. További jelentős enyhítő körülmény – melyre még az ügyészség is felhívta vádbeszédében a figyelmet –, hogy jelentős sértetti közrehatás állapítható meg az ügyben. Nem vitás, hogy a fennálló anyagi követelések rendezésének egy elítélendő módját választották a vádlottak, azonban véleménye szerint a sértett magatartását is figyelembe kell venni.

[26] A III. rendű vádlott a II. rendű vádlottal egyező tartalmú fellebbezés-indokolást terjesztett elő.

[27] A IV. rendű vádlott védője a Fővárosi Ítéltáblánál előterjesztette fellebbezése írásbeli indokolását, amelyben előadta, hogy fellebbezése az elsőfokú ítéletnek a IV. rendű vádlott bűnösségét megállapító rendelkezését, a IV. rendű vádlott büntetésének és mellékbüntetésének kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, a IV. rendű vádlott feltételes szabadságra nem bocsáthatóságát megállapító rendelkezését, a IV. rendű vádlott feltételes szabadságát megszüntető rendelkezését, a IV. rendű vádlott bűnügyi költség megfizetésére kötelező rendelkezését, és mindezek indokolását támadja.

[28] Elsődlegesen azt indítványozta, hogy az Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra. Másodlagosan kérte az ítélet megváltoztatását és a IV. rendű vádlottnak az emberrablás büntette [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pontja és a (2) bekezdés d) pontja] miatt emelt vád alól történő felmentését, valamint az arról való rendelkezést, hogy a bűnügyi költséget az állam viseli. Harmadlagosan azt kérte az ítéltáblától, hogy az ítéletet változtassa meg és a IV. rendű vádlott büntetését enyhítse.

[29] Az elsődleges indítványa indokolása körében utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem tett eleget több lényeges kérdés vonatkozásában. A támadott ítélet szerint a felfegyverkezve elkövetett emberrablás büntetett valamennyi vádlott társtettesként követte el, azonban az ítélet nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a társtettesként történt elkövetés megállapítását az elsőfokú bíróság mire alapította. Nem derül ki az ítéletből, hogy az elsőfokú bíróság miért jutott arra a következtetésre, hogy a vádlottak az emberrablás törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva, közösen valósították meg.

[30] Az ítéletből nem állapítható meg, hogy Terhelt4 IV. rendű vádlott az emberrablás „szabadon bocsátását követelés teljesítésétől teszi függővé” elkövetési magatartását miként valósította meg, azaz nem derül ki az indokolásból, hogy az elsőfokú bíróság szerint Terhelt4 IV. r. vádlott saját maga valósította meg ezen elkövetési magatartást, vagy valamelyik másik vádlott, akivel a kölcsönös tudat és a szándékegység fennállt. A védő szerint nem állapítható meg az sem, hogy a „szabadon bocsátását követelés teljesítésétől teszi függővé” elkövetési magatartás megvalósítását konkrétan mely vádlotti kijelentések alapozták meg. Az elsőfokú ítéletből nem derül ki, hogy az egyes vádlotti kijelentéseket az elsőfokú bíróság „élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel történt személyi szabadságtól megfosztás” elkövetési magatartásként vagy „szabadon bocsátását követelés teljesítésétől teszi függővé” elkövetési magatartásnak értékelte. Ezen túlmenően a védő hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg azt sem, hogy a IV. rendű vádlott magatartása miért minősül felfegyverkezve elkövetettnek. A megállapított tényállás szerint terhelt2 sértett1 II. r. vádlott egy fűrészt vett elő a vezetőülés alól, felmutatva, hogy azzal fogja feldarabolni a sértettet. Az ítélet indokolása nem tartalmazza, hogy ezen tényállásból miért következik a többi vádlott vonatkozásában a felfegyverkezve történt

elkövetés megállapíthatósága. Mindezek alapján a védői álláspont szerint megállapítható, hogy az ítélet indokolása olyan mértékben hiányos, amely miatt az ítélet hatályon kívül helyezése indokolt.

[31] Hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésként utalt a IV. rendű vádlott védője arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Be. 170. § (1) bekezdés c) pontját, a 163. § (1) bekezdését és a 188. § (1) bekezdését azzal, hogy jogszabály kötelező rendelkezés ellenére nem rendelt ki szakértőt tanúl tanúl tanúzási képessége vonatkozásában. Az eljárás során felmerült tanúl tanúl tanú vonatkozásában, hogy testi, szellemi állapota miatt nem (volt) várható a tanútól helyes vallomás. A Be. 170. § (1) bekezdés c) pontja alapján ez esetben a tanú nem hallgatható ki, amiből az is következik, hogy a korábbi kihallgatásának eredménye bizonyítékként nem használható fel. A védelem álláspontja szerint büntetőeljárási jogszabály, a Be. 170. § (1) bekezdés c) pontja alkalmazása vonatkozásában jelentős tény, hogy tanúl tanúl tanú testi, szellemi állapota miatt várható volt-e, várható-e tőle helyes vallomás, ezért e tény vonatkozásában bizonyítást kell lefolytatni. Ennek hiányában az ítélet részben megalapozatlan. Ezen kérdés nem jogi kérdés, hanem orvosi, pszichológiai szakkérdés, azaz a kérdés megítéléséhez különleges szakértelem szükséges. A bíróság e vonatkozásban szakértelemmel nem rendelkezik, ezért a Be. 188. § (1) bekezdése alapján e kérdés tekintetében szakértőt kellett volna kirendelnie. Erre az ügyész is indítványt tett.

[32] A IV. rendű vádlott védőjének érvelése szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Be. 180. § (4) bekezdés a) pontját azzal, hogy tanúl tanúl és sértettl nyomozás során tett tanúvallomásainak egyes részeit nem tekintett törvénytelen bizonyítéknak, és azokra a tényállást alapította. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette tanúl tanúl és sértettl tanúvallomásai közül azok azon részeit, amelyek olyan kérdésekre adott válaszok voltak, amely kérdések feltétele során a nyomozó hatóság választ magában foglalóan fogalmazta meg a kérdést. E körben mindkét tanú kihallgatása vonatkozásában példákat is említett a védő, majd arra a következtetésre jutott, hogy a Be. 180. § (4) bekezdés a) pontját sértő kérdésre adott válaszok a Be. 167. § (5) bekezdése alapján bizonyítékként nem értékelhetők, ezért azokat ki kellett volna rekeszteni.

[33] A IV. rendű vádlott védője hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság mulasztott, amikor azon kérdés vonatkozásában, miszerint felmerült, hogy a sértett 2 millió forintért visszavonja a terhelő vallomását, nem tett további intézkedését tanúl¹⁰ tanúként történő kihallgatása érdekében. A Be. 167. § (4) bekezdésére figyelemmel bizonyítandó tény, hogy milyen körülmények között mondta a hangfelvételen a sértett, hogy 2 millió forintért visszavonja a terhelő vallomását. Az elsőfokú bíróságnak lehetősége lett volna adatkérés keretében lekérdezni, hogy hol van fogvatartva tanúl¹⁰, figyelemmel a Be. 261. § (1) bekezdésére. A sértetti tanúvallomás értékelése érdekében tanúl¹⁰ meghallgatása nem lett volna mellőzhető. Ehhez pedig adatszerzést kellett volna végezni.

[34] A IV. rendű vádlott védője a másodlagos fellebbezési kérelme indokolása körében indítványozta, hogy az Ítéltábla rendeljen ki szakértőt azon kérdés bizonyítására,

hogy tanúl tanúl tanú testi, szellemi állapota miatt várható volt-e és várható-e tőle helyes vallomás. A tényállás ugyanis részben felderítetlen a szakértő kirendelésének elmulasztása miatt. Indítványozta továbbá, hogy az Ítéltábla hallgassa ki tanú10t tanúként. A tényállás részben felderítetlen tanú10 tanú meghallgatásának hiánya miatt. Kérte, hogy az Ítéltábla kérjen adatot arról, hogy tanú10t hol tartják fogva, és ennek megfelelően idézze. Ha pedig tanú10 nincs fogvatartás alatt, úgy kérte, hogy a fogvatartása nyomán rögzített adatok alapján a lakcímét kérdezze le az Ítéltábla, és onnan idézze.

[35] A IV. rendű vádlott védője kitért arra is, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan egyéb okok miatt is. A vádlottak részéről nem hangzott el olyan kijelentés, ami szerint a sértett szabadon bocsátását követelés teljesítésétől tették volna függővé. E vonatkozásban a védő visszautalt arra az érvelésére, miszerint tanúl tanúl és a sértett e tárgyban adott válaszait ki kell rekeszteni a bizonyítékok közül, mivel azok törvénytelenül kerültek beszerzésre. Kérte, hogy az Ítéltábla az erre vonatkozó részeket mellőzze a megállapított tényállásból. Továbbá utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint Terhelt4 IV. rendű vádlott részéről nem hangzott el olyan kijelentés, amely alapján megállapítható lenne a vonatkozásában az, hogy a sértett szabadon bocsátását követelés teljesítésétől tette volna függővé. Erre vonatkozó ráutaló magatartás sem állapítható meg a vonatkozásában. Valamint a fentebb írtak alapján megállapítható az is, hogy a többi vádlott vonatkozásában sem állapítható meg, hogy a sértett szabadon bocsátását követelés teljesítésétől tették volna függővé akár szóban, akár ráutaló magatartással. A védő álláspontja szerint ha valamely másik vádlottól elhangzott volna, hogy a sértett szabadon bocsátását követelés teljesítésétől tette volna függővé, úgy ezen tényállás valósága esetén sem alkalmas arra, hogy ez alapján Terhelt4 IV. rendű vádlott szándékossága megállapítható legyen, a társtetteség így nem állapítható meg, erre az elsőfokú ítélet sem utal. A védő álláspontja szerint az sem állapítható meg, hogy ilyen cselekvőségről Terhelt4 IV. rendű vádlott tudott volna. Ilyet az elsőfokú ítélet sem tartalmaz. E vonatkozásban a védő kiemelte, hogy a megállapított tényállás szerint a sértett és a IV. rendű vádlott nem is ugyanabban a gépjárműben utaztak. Mindezek miatt Terhelt4 IV. rendű vádlott tekintetében a társtettesként elkövetett emberrablás büntetnének elkövetése nem állapítható meg, ezért kérte az ítélet megváltoztatását.

[36] Emellett a megállapított tényállás szerint terhelt2 sértett1 II. rendű vádlott egy fűrészt vett elő a vezetőülés alól, felmutatva, hogy azzal fogja feldarabolni a sértettet. A védő álláspontja szerint ezen tényállás valósága esetén sem alkalmas Terhelt4 IV. rendű vádlott tekintetében a felfegyverkezve történt elkövetés megállapítására. Terhelt4 IV. rendű vádlott vonatkozásában semmi nem utal arra, hogy a fűrészfelmutatása vonatkozásában szándékegység állt volna fenn közte és a II. rendű vádlott között. A megállapított tényállás nem tartalmaz a szándékegységre utaló tény. A IV. rendű vádlott nem is tudhatott róla korábban, hogy a II. rendű vádlott elő fogja venni a fűrészt, és a megállapított tényállás nem tartalmazza, hogy a IV. rendű vádlott tudott volna a fűrészelővételéről. Emiatt a Terhelt4 IV. rendű vádlott vonatkozásában a felfegyverkezve történt elkövetés nem állapítható meg.

[37] A IV. rendű vádlott védője továbbá a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés megváltoztatását a Be. 575. § (1) bekezdése alapján kérte.

[38] A IV. rendű vádlott védője a harmadlagos fellebbezési kérelme indokolása körében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása vonatkozásában megsértette a Btk. 190. § (6) bekezdését. A védelem álláspontja szerint nem azért engedték szabadon a sértettet, mert megállapodás született hitelfelvételről. E vonatkozásban az ítélet részben megalapozatlan. Ezért a Btk. 190. § (6) bekezdését az emberrablás elkövetésének megállapítása esetén mindenképpen alkalmazni kellett volna. A védő azzal érvelt továbbá, hogy ha az Ítéltábla szerint a megállapított tényállás a szabadonbocsátás körülményei tekintetében helyes, úgy ez esetben is megállapítható a Btk. 190. § (6) bekezdésének megsértése. A büntetés korlátlan enyhítése lehetőségének a kilátásba helyezését az indokolja, hogy maga a túszedés rendkívüli veszélyekkel fenyegető állapotot hoz létre: a túszul ejtett, ártatlan emberek életének a megmentéséhez, valamint a személyi szabadságuk mielőbbi visszanyeréséhez fűződő szempontok jelentősebbek, mint az elkövetőnek az akár legszigorúbb büntetés kilátásba helyezése mellett történő felelősségre vonása. A védelem álláspontja szerint az önkéntességet nem zárja ki az, hogy ha az elengedés azt követően történik, hogy megállapodás születik a követelés vonatkozásában, mivel ez esetben is a passzív alany személyi szabadsága mielőbbi visszanyeréséhez fűződő szempont az elsődleges. Érvelése szerint önkéntes abbahagyásnak minősül a tényállásban leírt eset, ezért a Btk. 190. § (6) bekezdését alkalmazni kell.

[39] A védő álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés akkor is indokolatlanul súlyosnak minősül, ha az ítélet egyéb részei megalapozottak lennének. Az elsőfokú bíróság a sértetti közrehatást nem értékelte kellő súllyal, a súlyosító körülményeket pedig túlzóan vette figyelembe. Kérte ezért az ítélet megváltoztatását, és a kiszabott büntetés enyhítését azzal, hogy az Ítéltábla az elsőfokú ítéletben írtakon felül az ítélet kihirdetése óta eltelt időt is vegye figyelembe, mint enyhítő körülményt.

[40] A IV. rendű vádlott a II. és III. rendű vádlottakkal lényegében egyező tartalmú fellebbezés-indokolást terjesztett elő.

[41] Az I. rendű vádlott védője a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében kifejtette, hogy a védelemnek az elsőfokú ítélettel szemben alapos aggályai vannak, mivel az részben megalapozatlan, részben felderítetlen, és helytelen következtetéseket tartalmaz. Álláspontja szerint iratellenesség is fennáll tanúl tanúvallomása vonatkozásában. Utalt rá, hogy a fellebbezésének alapvetően két iránya volt. Egyrészt tanúl tanúzási képességével kapcsolatban fenntartotta azt az álláspontját, hogy orvosszakértő kirendelése nélkül, aki megállapította volna róla, hogy tanúzási képessége birtokában volt, nem lehetett volna őt kihallgatni. Ennek hiányában nem figyelembe vehető az ő vallomása. Másrészt a jogi minősítés tekintetében is aggályát fejezte ki. Álláspontja szerint emberrablás nem állapítható meg, fenntartotta a fellebbezése indokolását. Nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben sem, hogy a felfegyverkezve történő elkövetés megállapítható védenca terhére. Határozott jogi álláspontja szerint tényállási elem hiányában a kényszerítés hivatalos eljárásban bűncselekménye nem róható védenca terhére. Érvelése szerint egységes a gyakorlat abban, hogy eljárás megindulásának hiányában e bűncselekmény nem megállapítható. A

fentiek alapján kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, tehát, hogy az ítéltábla a kényszerítés hivatalos eljárásban bűncselekményében a védenccé marasztalását mellőzze, az emberrablásnak minősített cselekményt pedig önbíráskodás büntette kísérletének minősítse és ezáltal jelentősen enyhítse a büntetést. Másodlagosan azt indítványozta, hogy ha az emberrablás elkövetését az ítéltábla megállapíthatónak tartja, úgy annak csak alapesetét állapítsa meg és enyhítse a kiszabott büntetést. Álláspontja szerint az enyhítő körülmények súlyát nem megfelelően értékelte az elsőfokú bíróság, ahogy azt sem, hogy a cselekmény sem jelentős személyes, sem vagyoni hátrányt nem okozott.

[42] A II. rendű vádlott védője a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében kifejtette, hogy a 106. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2-11. oldalán részletesen rögzítésre került ezen ügy kapcsán a védelem a jogi álláspontja. Ezt sem írásban, sem pedig szóban nem kívánta megismételni, a jegyzőkönyvezés nagyon precíz volt, részletesen tartalmazza a perbeszéd lényegét. Kifogásolta, hogy az abban foglaltakra sajnos nem kapott választ az ítéletben. Nem vitatta, hogy az egyértelmű, hogy a tényállás megállapításának joga és kötelezettsége az elsőfokú bíróságot terheli, ha okszerűen, logikailag megfelelően indokolja ítéletét a bíróság, akkor belép a felülmérlegelés tilalma. De jelen ügyben vannak olyan megállapítások, amik nem teszik minden kérdésben megalapozottá az ítéletet. Leszögezte, hogy alapvetően a tanúvallomások a jogi minősítéshez nem tesznek sokat hozzá. A két kulcsfontosságú tanú tanú és sértett volt. Tanú vallomásaiban fennálló ellentmondás halmaz álláspontja szerint komoly kételyeket vet fel az ítélettel kapcsolatban. Az eljárás során nem került az tisztázásra, hogy milyen tanúzási képessége van ennek a rendkívül szerény intelligenciahányadossal rendelkező tanúnak. E tanúvallomást azért is találta fontosnak, mert ez az, ami az emberrablást elhatárolja a felmerülő más bűncselekménytől, e tekintetben alapvetően az ő vallomására lehetett építeni. Sértettéről elmondható, hogy erősen érdekvezérelt vallomást tett. A saját szerepét igyekezett pozitív színben feltüntetni, miközben kiderült, hogy magukhoz vettek jogellenesen olyan pénzt, ami nem az övék. Ezek a vallomások még csak ki sem válthatók más bizonyítékkal, hiszen nincs más érdemi bizonyíték az emberrablás tekintetében. Az egyik tanú erősen érdekvezérelt, a másik pedig csekély értelmi színvonallal rendelkezik. Álláspontja szerint ezért nem helyes a tényállás megállapítása, nem lehetett volna kétséget kizáróan megállapítani a bűncselekmények elkövetését e bizonyítékok alapján. Kijelenthető, hogy ez nem egy hagyományos emberrablás volt, nem tipikus az, hogy a végén hazafuvarozzák a sértettet. Álláspontja szerint a vádlottak részéről egy indulatvezérelt cselekmény volt, eszük ágában sem volt a vádlottaknak embert rabolni. A végén hazafurikázták a sértettet mindenféle megállapodás nélkül. Figyelembe kell venni a sértetti közrehatást is, bármilyen minősítés megállapítása esetén. Végezetül utalt az enyhítő körülményekre: védenccé büntetlen előéletű, 3 kiskorú gyermek eltartására köteles. Az időmúlás 4 év 6 hónap, amely alatt rendezett családi életet él, munkahelye van, nem indult vele szemben újabb büntető eljárás. A társadalmi normáknak megfelelően él. Kérte figyelembe venni, hogy védenccé igyekezett a munkások bérét kifizetni. A sértetti közrehatással kapcsolatban utalt az 56. BK vélemény III/4. pontjára. Elsődlegesen tehát más minősítés megállapítására tett indítványt. Ha mégis megállapíthatónak találná az Ítéltábla az emberrablás elkövetését, az eset összes körülményei alapján akkor is lehetőséget látott a nyomatékos enyhítésre.

[43] A III. rendű vádlott védője a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében kifejtette, hogy mind a perbeszédében, mind a fellebbezése indokolásában foglaltakat

fenntartja, annak lényegét összefoglalta és néhány kiegészítést is tett. Az elsődleges indítványa az volt, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra. Másodlagosan az ítéletnek a megváltoztatására tett indítványt, a jogi minősítés tekintetében. A harmadlagos indítványa a szankció enyhítésére irányult. Utalt arra, hogy a Be. 609. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés lehet az, ha a bíróság az indokolási kötelezettségének nem, vagy csak részben tesz eleget. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság megsértette az indokolási kötelezettségét, amikor számos, egymásnak ellentmondó tanúvallomás kapcsán nem adta indokát annak, hogy miért tartja elfogadhatónak őket. Például az ítélet 49. oldalán szerepel az, hogy a bíróság sértettl nyomozati vallomását fogadta el, de az nem kerül kifejtésre, hogy melyiket a hatféle közül. A bíróság nem fejtette ki azt, hogy melyiket és milyen okból fogadja el. tanúl tanúvallomásával kapcsolatban határozott álláspontja az, hogy nem került tisztázásra, hogy megvan-e a tanúzási képessége, a bíróság pedig nem adta kellő indokát annak, hogy miért utasította el a szakértő kirendelésére vonatkozó indítványt. Álláspontja szerint e körben a bíróság továbbá helytelen ténybeli következtetést vont le. tanúl kihallgatásának szabályosságával kapcsolatban utalt a Be. 71. § (1) bekezdésére és a 73. § (1) bekezdésére, miszerint, ha kétely merül fel a cselekvőképesség vonatkozásában, úgy azt hivatalból is vizsgálni kell, ki kellett volna számára ügygondnokot rendelni. A védő álláspontja szerint a kihallgatásakor az egyidejű kép- és hangfelvétel készítése nem volt elegendő garancia a vallomásának elfogadásához. A 97. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldaláról utalt a tanú kísérlőjének nyilatkozatára, miszerint gondnokság alatt kéne állnia, de nem áll, bipoláris zavara van, pszichiátrián is volt. Mindezek alapján álláspontja szerint a bíróságnak helyt kellett volna adnia a szakértőre vonatkozó indítványnak. A védő véleménye szerint a tanúzási képesség szakkérdés, nem a bíró kompetenciájába tartozik. Nem értett egyet az elsőfokú ítélet erre vonatkozó indokolásával. Továbbra is az az álláspontja a védőnek, hogy a tanúnak nem volt tanúzási képessége. Ellentmondást vélt felfedezni tanúl és sértettl vallomásai között. Nem indokolta a bíróság, hogy miért nem tartotta szükségesnek az ellentét feloldását. sértettl vallomásaira rátérve a védő előadta, hogy a 73. sorszámú jegyzőkönyv 19. oldalán szerepel az részéről, hogy „nem tudom, hogy mondtam-e olyan dolgot a nyomozás során, ami nem állja meg a helyét”, illetve, hogy „pontosan nem tudom, hogy igaz-e vagy sem, amit a nyomozás során mondtam.” Az elsőfokú bíróság nem adta kellő indokát annak sem, hogy miért fogadta el sértettl - valamelyik - nyomozati vallomását az ítéletének alapjául. Kiemelte, hogy bár tisztában van azzal, hogy a bizonyítékok szabad mérlegelésének joga az elsőfokú bíróságot illeti, de aggályosnak tartja, hogy olyan vallomást vett figyelembe a bíróság, ami ellentmondásos. A Kúria Joggyakorlatilemző Csoportja is rögzítette, hogy az indokolási kötelezettség teljesítése a szabad mérlegelésnek a korlátja. Mivel ezen kötelezettségének az elsőfokú bíróság nem tett eleget, ítéletének hatályon kívül helyezését indítványozta. Másodlagosan az ítélet megváltoztatására tett indítványt, hiszen a másodfokú eljárásban a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölésére van lehetőség, sőt ez törvényi kötelezettsége is a másodfokú bíróságnak, ami megtehető az iratok alapján, illetve a téves helyett helyes ténybeli következtetés levonásával is. Azt kérte, hogy az ítéltábla állapítson meg eltérő minősítést, hiszen az emberrablás törvényi tényállási elemei nem állapíthatók meg. A védő legfeljebb a személyi szabadság megsértését és önbíráskodás büntetének kísérletét tartotta megállapíthatónak. Harmadlagos indítványa a büntetés enyhítése volt. Bármilyen minősítés mellett kérte enyhítő körülményként figyelembe venni az időmúlást, azt, hogy önmagában az eljárás terhe is nagyon nagy visszatartó erővel bír, nagy lelki teher a vádlottnak. A vádlott egy tárgyalásról hiányzott csak, azt is igazolta, a nyilvános ülésen is megjelent, pedig tudja, hogy ez nem lenne kötelező. Most már csak egy gyermeke kiskorú, másik gyermeke és édesanyja is beteg. Egyébként a védenccé büntetlen előéletű, ahogyan azt az ügyészség is említette: igen jelentős sértetti közrehatás állapítható meg. A

sértetti megbocsátás is megállapítható. Álláspontja szerint a büntetés jelentős enyhítésére van lehetőség, még az eredeti minősítés mellett is alkalmazható a Btk. 35. § (2) bekezdése: eggyel enyhébb végrehajtási fokozat is megállapítható.

[44] A IV. rendű vádlott védője a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében kifejtette, hogy az írásbeli fellebbezés-indokolását fenntartja. Csatlakozott védő társaihoz, mely szerint tanúl tanúzási képessége és sértettl vallomásai tekintetében is aggályok merültek fel. Felhívta az ítéltábla figyelmét arra, hogy az elkövetőknek arra, hogy sértettl előkerítsék és őt felkérdezzék, nem volt más lehetőségük, mint ahogy eljártak. Nem tudtak volna a jogos igényüknek érvényt szerezni. Nem volt közülük tanúl cégéhez, nem volt semmilyen szerződésük vele, csak dolgoztak a cégnek. A vádlottaknak nem volt lehetőségük cégalapításra, ezért volt tanúl nevén a társaság. Akárhova mentek volna, ügyvédhez, bírósághoz, rendőrségre, senki nem tudott volna segíteni nekik. Pénzükre azonban szükségük volt, annak hiánya a megélhetésüket veszélyeztette. Tehát sértettl előkerítésére csak ez az egy mód volt, ez nem volt előre eltervezett, a szándék csak arra terjedt ki, hogy felkérdezzék őt. Erős volt a sértetti közrehatás, sértettl eltűnt a vádlottak elől, kikerült a látókörükből, akkor is menekülni kezdett, amikor meglátta őket. Nyilván nem véletlenül. A védő hangsúlyozta azt is, hogy ez a pénz komoly kiesés volt a vállalkozók vagyonából, ők nem jól szituált nagyvállalkozók, hanem napról napra éltek meg, nagy kiesést okozott ez nekik, a megélhetésükben károsította őket sértettl cselekménye. A vádlottak meg akarták kérdezni, hogy hol van a pénz. sértettl menekülni kezdett, ez a cselekmény kényszerítésbe torkollott. Az összes vallomásból kivehető, hogy a vádlottak nem tették követeléstől függővé tanúl felé sértettl elengedését, a védő álláspontja szerint tanúl szájába adta a kérdésekkel a választ a nyomozó hatóság. A vádlottak tehát betették a sértettet az autóba, őt felkérdezték, közben menniük kellett egy másik helyre munkásokat felvenni. Véleménye szerint, ha ők egy bűncselekménynek az elkövetői lennének, a munkásokért nem mentek volna el közben, nem akkorra szervezték volna oda őket. Ez egy ad hoc történet volt, ami egy indulatosabb felkérdezésbe torkollott, meglátása szerint még az önbíráskodás kísérlete sem merül fel. Szimplán egy kényszerítés volt, hogy a sértett beüljön a kocsiba. Azt a hivatkozást, hogy a sértettek hitelt vesznek fel és kifizetik a tartozást, senki nem gondolhatta komolyan. Védenice és az I. rendű vádlott tekintetében nem tudta elfogadni a felfegyverkezve történő elkövetés megállapítását, hiszen ő nem ült abban a gépjárműben, ahol esetlegesen ott lehetett az ytong fűrés. Indítványa tehát az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására irányult. Másodlagosan a jogi minősítést indítványozta megváltoztatni, harmadlagosan pedig a büntetés enyhítését kérte. Hivatkozása szerint 4 és fél év eltelt, és bár védenice felfüggesztett szabadságvesztés büntetés hatálya és más büntető eljárás hatálya alatt követte el a cselekményét, figyelembe kell venni, hogy önként abbahagyták a cselekményt. Legfeljebb tehát emberrablás kísérlete lehet megállapítható, hiszen gyakorlatilag hazavitték a sértettet. Enyhítő körülményként utalt arra, hogy védenice a szülei eltartásáról gondoskodik, a párja a harmadik gyermekkel vetélt el. Az eljárás nagy megterhelés a vádlottnak és családnak is.

[45] A II. rendű vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott védőjéhez, a fellebbezésében írtakat változatlanul fenntartotta. A cselekményt megbánta, nem volt tisztában annak súlyával. A sértettől bocsánatot kért.

[46] A III. rendű vádlott az utolsó szó jogán maga is csatlakozott védőjéhez. Megbánását hangsúlyozta, valamint azt a körülményt, hogy a sértettől bocsánatot kért. Ugyanakkor kiemelte, hogy nem követett el emberrablást, lehet, hogy bűnös, de nem bűnöző.

[47] A vádlottak és védőik által bejelentett fellebbezések tartalmára figyelemmel az ügyben a felülbírálat a Be. 590. § (1) és (2) bekezdései alapján teljeskörű. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság a felülbírálat során vizsgálta az eljárási szabályok megtartását, az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére és a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, továbbá az indokolás helyességét.

[48] A másodfokú bíróság a felülbírálat során megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék mind az előkészítő ülés, mind tárgyalása során az eljárási szabályokat betartotta. A vádirat bíróságra érkezését követően a törvényes határidőben előkészítő ülést tűzött ki, majd a vádlottak a bűnösséget tagadó nyilatkozatát követően tárgyalásra tért át. Mind a vádlottakkal, mind a tárgyaláson kihallgatott tanúkkal szemben törvényes figyelmeztetéseket, kioktatásokat alkalmazott és az ügy egyéb bizonyítékait is az előírt formában tette a bizonyítás anyagává. A védekezéshez való jog nem sérült. A Fővárosi Ítéltábla sem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely hatályon kívül helyezést vagy valamely bizonyíték kizárását eredményezte volna. Nem értett egyet tehát a védőknek azon álláspontjával, hogy tanúl tanúvallomása nem értékelhető bizonyítékként, illetve azzal, hogy a tanúzási képességét szakértőnek kellett volna vizsgálnia.

[49] A másodfokú bíróság a tanúzási képesség hiányára utaló védői okfejtésekkel kapcsolatosan megjegyzi, hogy a Be. 170. § (1) bekezdés c) pontja abszolút tanúzási akadályt határoz meg arra az esetre, ha a tanútól testi vagy szellemi állapota miatt nyilvánvalóan nem várható helyes vallomás. A törvényi definíció tehát két feltételt támaszt: a kihallgatni kívánt személy testi, szellemi fogyatékkal él, és a hatóság e korlátozottságot olyan mértékűnek értékeli, amelyből nyilvánvalóan következik, hogy a tanú nem tud a valóságot tükröző vallomást tenni. Az adott fogyatékoság hatását a tanúzási képességre az eljáró bíróság egyenként vizsgálja, valamely testi, szellemi hiányosság egyik esetben nyilvánvalóan képtelenné teheti az érintett személyt helyes vallomás megtételére, míg a másik ügyben ez problémát nem vet fel. A perbíróság eleget tett kötelezettségének, vizsgálta tanúl tanúzási képességét, és arra a következtetésre jutott – különösen a nyomozati vallomását rögzítő és a tárgyaláson is lejátszott kép- és hangfelvétel alapján –, hogy a tanú nyugodt körülmények között, csekélyebb szellemi képességei dacára teljesen önként, részletes, az érdemi részét tekintve a sértettel egyező vallomást tett, a – nem irányított – kérdésekre adekvát válaszokat adott. A törvényszék e vizsgálat alapján jutott arra a következtetésre, hogy tanúl korlátozott értelmi képessége dacára (44 IQ) a valóságnak megfelelő vallomás tételére volt képes, e kérdésben való döntés tehát nem szakkérdés. A fellebbviteli bíróság e körben egyetért az elsőfokú bíróság által ítélete 24. oldal utolsó bekezdésétől a 26. oldal 3. bekezdéséig kifejtett jogi indokolással. Nem merült fel kétely tanúl tanúzási képességét illetően. Utal arra is az ítéltábla, hogy a gondnokság alá helyezés és a tanúzási képesség között nincs okozati összefüggés, egyik sem következik a másikból. Megjegyzi a fellebbviteli bíróság azt is, hogy – más oldalról – a terhelt gyengeelméjűsége önmagában nem büntethetőséget kizáró ok, csak akkor, ha a beszámítási képessége kizárt. Mindezek alapján a szakértői kirendelésének elmulasztására, mint eljárási szabálysértésre való védői hivatkozás nem alapos. Ugyanezen

okból utasította el a fellebbviteli bíróság a IV. rendű vádlott védőjének szakértői kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát.

[50] Az elsőfokú ítélet szerkesztése azonban – a sorszámozott bekezdések hiányában – nem felel meg a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII.23.) OBH utasítás (Beisz.) 27/A. § (13) előírásainak. Ezen eljárási (és igazgatási) szabálysértés azonban az eljárás lefolytatására lényeges hatással nem volt. A pervezetéssel összefüggésben kifogással pedig egyik érdekelt sem élt.

[51] Az elsőfokú bíróság a történeti tényállást mérlegelési jogkörében állapította meg. A fellebbviteli bíróság álláspontja szerint a törvényszék a tényállás maradéktalan tisztázására törekedett, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a fellelhető bizonyítékokat számba vette. Ennek során a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta. A vádlottak a tárgyaláson éltek a mentességi jogukkal, erre figyelemmel a perbíróság a Be. 525. § (1) bekezdése alapján törvényesen ismertette nyomozati vallomásukat. A vádlottak védekezésének lényege szerint sértett1 és tanúl felvették a cég számlájáról az összes pénzt, így az I. rendű vádlott a munkásokat nem tudta kifizetni, ezért keresni kezdték őket. Amikor sértett1t megtalálták, a hazugságai miatt az I. rendű vádlott egy közepes erejű tenyeres pofont adott neki, majd a sértettet akarata ellenére berakták a II. rendű vádlott által használt BMW típusú személygépkocsiba, hogy azzal elmenjenek a lakcímére, tanúlhoz a pénzért. A címre két gépjárművel indultak. A II. rendű vádlott útközben értesült arról, hogy a egyéb3ra érkezett két építőipari munkásuk, ezért, módosítva az útvonalat és értesítve a többieket, valamennyien ott találkoztak. Ekkor hívta fel tanúl sértett1t, akitől – kihangosított telefonon keresztül – kérték, hogy hozza vissza a pénzt, de kiderült, hogy azt már – 20 ezer forint kivételével – elköltötték. Végül maga sértett1 ajánlotta fel, hogy vesz fel hitelt. sértett1t nem bántották és nem fenyegették, nem volt olyanról szó, hogy csak akkor bocsátják szabadon, ha visszafizetik a pénzt, mert a pénz már nem volt meg. Azzal sem fenyegették meg a sértettet, hogy ne merjen a rendőrségre menni, mert akkor nem ússza meg ennyivel. Sőt, végül a II. rendű vádlott vitte haza sértett1t. A II. rendű vádlott azt is elismerte, hogy elővett egy fűrészt, bízva abban, hogy sértett1 annak látványától megijed annyira, hogy visszaadja a pénzt.

[52] Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottak védekezésével szemben a tényállást sértett1 sértett és tanúl nyomozati vallomására, valamint 1., 2. és 3. számú tanúk vallomásaira, a videofelvételekre, a helyszíni szemle jegyzőkönyvre, a híváslisták adataira, a sértett sérülését rögzítő látleletre alapította. A másodfokú bíróság álláspontja szerint helyesen járt el a törvényszék, amikor a sértett és tanúl nyomozás során, az eseményekhez legközelebb tett tanúvallomásait fogadta el, amely vallomások egyes részmozzanatait a vádlottak sem vitatták, illetve az azokban foglalt egyes részeket az 1., 2. és 3. számú tanúk, valamint a látlelet és az igazságügyi orvosszakértői vélemény is alátámasztotta. Tény az is, hogy sértett1 sértett nem fordult a rendőrséghez, nem tett feljelentést az ügyben. A sértett és tanúl a nyomozati vallomásaikban következetesen állították, hogy sértett1t azért csalták lépre és bántalmazták a vádlottak, hogy mondja meg hová tette a bankszámláról levett pénzt, és megfenyegették, hogy bántalmazzák, illetve megölik, ha azt nem adja vissza; mindketten egybehangzóan állították, hogy a vádlottak tanúlnek azt mondták, csupán akkor engedik el az élettársát, ha visszaadja a pénzt, illetve sértett1t megfenyegették, hogy a továbbiakban is maradjon elérhető, ne merjen a rendőrségre menni, mert akkor nem ússza meg ennyivel.

Ugyan a sértett és a tanú a tárgyaláson többször megváltoztatta a vallomását, azonban a törvényszék a szükséges és elégséges mértékben megindokolta, hogy miért e két tanú nyomozás kezdetén tett vallomásait fogadta el tényállása alapjául és zárta ki a bizonyítékok köréből a tárgyaláson tett, ezzel ellentétes nyilatkozataikat.

[53] A IV. rendű vádlott védője a másodfokú nyilvános ülésen bizonyítási indítványt terjesztett elő tanú10 tanúkenti kihallgatására. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezen bizonyítási indítvány teljesítése nem segítené a cselekmény felderítését és nem cáfolná az ítélet megállapításait, hiszen tanú10 olyan tényre tudna vallomást tenni – a sértett kétmillió forint ellenében visszavonta volna a vádlottakat terhelő vallomását –, amely a vád keretein kívül esik és csupán a sértett személyiségére vonatkozóan szolgáltat adatot. Ezért a védő bizonyítási indítványát elutasította.

[54] A törvényszék ítélete 11. oldal 2. bekezdésétől a 13. oldal közepéig ismertette, majd ezt követően a 45. oldal 3. bekezdéséig értékelte az általa megismert bizonyítékokat. Logikus, meggyőző magyarázatát adta annak, hogy miért nem a vádlottak védekezését, hanem a sértett és tanú1 tanú vallomásait fogadta el a tényállás alapjául. Minderre figyelemmel a törvényszék ítélete 7. oldal 3. bekezdésétől a 10. oldal 8. bekezdéséig marasztaló történeti tényállást állapított meg. A másodfokú bíróság nem értett egyet azzal a védői állásponttal, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét nem teljesítette. Az ítélet ez okból történő hatályon kívül helyezésére irányuló védői indok nem foghatott helyt.

[55] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás azonban a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja alapján részben megalapozatlan, mert hiányos. A másodfokú bíróság ezért a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú ítélet személyi részét – Terhelt3 III. rendű vádlott nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján – azzal egészíti ki, hogy: „Beteg édesanyját és beteg nagykorú lányát ő tartja el.”

[56] Az elsőfokú bíróság által rögzített és a másodfokú bíróság által így kiegészített tényállás már megalapozott, mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdéseiben írt megalapozatlansági okoktól, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla felülbírálata alapjául elfogadta.

[57] Az eltérő tényállás megállapítására és felmentésre irányuló vádlotti és védői fellebbezések nem megalapozottak.

[58] A Be. 591. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le. A vádlottak és védőik a fellebbezésükben új tényre, új bizonyítékokra nem hivatkoztak, a korábban már elutasított bizonyítási indítványokon túl további bizonyítási indítványt nem tettek, ezért a

bizonyítékok újraértékelésére, a tényállás felülmérlegelésére és ezen keresztül eltérő tényállás megállapítása mellett felmentésre irányuló fellebbezésük eredményre nem vezethetett. Az elsőfokú bíróság a ténybíró, feladata és kötelessége, hogy a vád tárgyává tett tények szempontjából lényeges bizonyítékokat hiánytalanul, egyenként és összehasonlítva értékeli, amelynek eredményeként az ítéletben a vád tárgyává tett cselekmény történeti tényállását, valamint az elkövető személyével összefüggő, a cselekményére kiható, azt befolyásoló tényeket megállapítsa. Az ítéltábla álláspontja szerint a törvényszék e kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

[59] Az eltérő jogi minősítés megállapítására irányuló védői fellebbezések részben alaposak.

[60] Az irányadó tényállás alapján az elsőfokú bíróság okszerűen vont le következtetést a vádlottak bűnösségére, azonban részben tévedett a bűncselekmények jogi minősítésekor. Az I-IV. rendű vádlottak azzal a magatartásukkal, hogy sértett1t bántalmazták, kocsiba kényszerítették, megöléssel, illetve fűrészfelmutatásával feldarabolással fenyegették, és csupán akkor engedték el, amikor megígérte a hitel felvételét és abból a pénz visszafizetését, megvalósították társtettesként a felfegyverkezve elkövetett emberrablás büntetettét [Btk. 190. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés d) pont]. Az emberrablás minősített esetét az követi el, aki felfegyverkezve más személyi szabadságától erőszakkal, illetve az élet- vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel megfoszt, és szabadon bocsátását követelés teljesítésétől teszi függővé. A mérlegelési jogkörben megállapított irányadó történeti tényállás alapján sértett1 szabadon bocsátását pénz visszafizetésétől tették függővé, ezért emberrablás helyett önbíráskodás és alaki halmazatban személyi szabadság megsértésének megállapítására nem kerülhetett sor.

[61] A Btk. 13. § (3) bekezdése szerint társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg. Az emberrablás két mozzanatú cselekmény, eszközcselekménye és célcselekménye van. Ez a tényállás több konjunktív elemből álló magatartást tartalmaz. Az egységes bírói gyakorlat szerint akkor is megvalósul a közös elkövetés, ha az egyik társtettes az eszközcselekményben, például élet elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz vagy bántalmaz, míg a másik tettestárs a célcselekményben vesz részt, azaz a sértett szabadon bocsátását követelés teljesítésétől teszi függővé. Ez esetben is tehát az elkövetők valamennyien társtettesek, hiszen szándékegységben cselekedtek. Ugyancsak társtettesek azok, akik a sértett személyi szabadságától megfosztása érdekében az erőszak alkalmazásában tevőleges magatartást tanúsítottak (EBH1999.3.). Terhelt1 I. rendű vádlott megütötte, Terhelt2 II. rendű vádlott segített behúzni a sértettet a személygépkocsiba, illetve fűrésszel és feldarabolással fenyegette, Terhelt3 III. és Terhelt4 IV. rendű vádlottak, valamint az I. rendű vádlott erőszakkal betuszkolták sértett1t a gépjárműbe; és Terhelt4 IV. rendű vádlott a egyéb3on beülve a gépjárműbe, hátulról többször fejbe ütötte a sértettet. Az I., III. és IV. rendű vádlottak a II. rendű vádlott jelenlétében pedig megöléssel is fenyegették sértett1t arra az esetre, ha nem adja vissza a pénzt.

[62] Ami a „felfegyverkezve” minősítő körülményt illeti, helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy valamennyien látták az ytong fűrészszel való fenyegetést, amely úgy néz ki, mint egy kés, azaz az ellenállás leküzdése vagy megakadályozása érdekében az élet kioltására alkalmas eszköz, és az ezzel való minősített fenyegetés tényállásszerű, a minősítő körülmény megállapítására alkalmas. Akkor nem lenne megállapítható ez az objektív tény, ha a vádlott-társak tiltakoztak volna a fűrészszel való fenyegetés ellen, de ilyen nem történt.

[63] A Btk. 190. § (6) bekezdése szerint korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, aki az emberrablást – mielőtt abból súlyos következmény származott volna – önként abbahagyja. A fellebbviteli bíróság a büntetés korlátlan enyhítése lehetősége körében az ítélet 48. oldal 1-3. bekezdésében kifejtett elsőbírői állásponttal maradéktalanul egyetért. Hangsúlyozza, hogy nem állapítható meg a büntetés korlátlan enyhítését lehetővé tevő önkéntes abbahagyás, ha az elkövetők a sértettet azzal a feltétellel bocsátották szabadon, hogy a megállapodás szerinti összegű követelést meghatározott időben teljesíti (HGY 1991. 1-3/VI.). Jelen ügyben, analóg módon, a megállapított tényállás szerint sértettlt nem csupán a pénzvisszafizetési ígéret birtokában engedték el, hanem az I. és a II. rendű vádlott részéről további felhívás is elhangzott arra vonatkozóan, hogy maradjon elérhető, ne merjen a rendőrséghez fordulni, fizessen.

[64] A Btk. 278. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő kényszerítés hatósági eljárásban bűncselekményt az követi el, aki mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy büntetőügyben, hatósági eljárásban a törvényes jogait ne gyakorolja, vagy a kötelezettségeit ne teljesítse. E bűncselekmény megállapíthatósága kapcsán előre bocsátja a fellebbviteli bíróság, hogy a bűncselekmény megvalósítható már az adott hatósági eljárás megkezdése előtt is, hiszen az eljárás kezdeményezésére jogosult sértettet fosztotta meg lényegében a feljelentés jogától. A másodfokú bíróság ugyanakkor osztotta az I. rendű vádlott védőjének a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.182/2015. számú határozatában kifejtett jogi indokolásával egyező álláspontját, mely szerint az emberrablás büntette a sértett szabadon bocsátásával válik bevégzetté, az ekkor kifejtett fenyegetés (ne merjen rendőrséghez fordulni) az emberrablás elkövetési magatartásának, a követelés kikényszerítésének a része, abba beleilleszkedik, nem jelent újabb jogtárgysértést. Az emberrablás büntette megállapítása mellett tehát halmazat hiányában önálló felmentő rendelkezés meghozatala a vádbeli és a bírósági tényállás azonossága miatt nem indokolt, a kérdés a jogi minősítés körébe tartozik. Erre figyelemmel a fellebbviteli bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlott tekintetében a kényszerítés hatósági eljárásban büntetében a bűnösséget megállapító ítéleti rendelkezést mellőzte.

[65] A vádlottak és védőik büntetés enyhítésére irányuló indítványa ugyanakkor alapos.

[66] A törvényszék ítélete 50. oldal 3. bekezdésétől az 51. oldal utolsó bekezdéséig helytállóan tárta fel a büntetés kiszabása során figyelembe vehető körülményeket, azonban az enyhítő körülményeket nem a súlyuknak megfelelően értékelte. Jelen ügy nem tartozik a

tipikus emberrablási esetek körébe. A cselekmény konkrét tárgyi súlyához (a fogvatartás viszonylag rövid ideig, 2 órán keresztül tartott, a sértettet a lakása közelében tették ki, súlyos, személyes jellegű hátrány és súlyos sérülés nem érte) képest az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetések eltűltek.

[67] A vádlottak által megvalósított emberi szabadság elleni bűncselekményt a törvény öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni. A vádlottak tekintetében a Btk. 80. § (2) bekezdésére figyelemmel a középérték 10 év. A sértetti közrehatás nyomatékára, az elkövetett cselekmény valós tárgyi súlyára és körülményeire, a vádlottak büntetlen előéletére, az I-III. rendű vádlottak tekintetében a fel nem róható időmúlásra figyelemmel, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontjára, valamint az ítélet belső arányosságára figyelemmel Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 4 év börtönbüntetésre és hozzá igazodóan a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 4 évre, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 3-3 év börtönbüntetésre és hozzá igazodóan a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 3-3 évre, míg a visszaeső Terhelt4 IV. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 5 év fegyházbüntetésre és hozzá igazodóan a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 6 évre enyhítette. Az I. rendű vádlott tekintetében a hosszabb tartamú szabadságvesztést az indokolta, hogy ő alkalmazott először erőszakot és ő volt a vezető. Az ítéltábla az I., II. és III. rendű vádlottak esetében a büntetés kiszabásánál irányadó egyéb személyi körülményekre tekintettel a törvényben meghatározott fegyház fokozatnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozatot határozott meg a Btk. 35. § (2) bekezdése alapján. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlottak esetében az így kiszabott fő- és mellékbüntetések szolgálják megfelelően a Btk. 79. §-ában írt speciális és generális büntetési célokat egyaránt.

[68] Mivel Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlott tekintetében az ítéltábla a kényszerítés hatósági eljárásban büntetésében a bűnösséget megállapító ítéleti rendelkezést mellőzte, ezért e két vádlott vonatkozásában a halmazati büntetés kiszabására vonatkozó ítéleti rendelkezést is mellőznie kellett.

[69] Az ítéltábla Terhelt4 IV. rendű vádlott tekintetében az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítására vonatkozó ítéleti rendelkezést is mellőzte, miután észlelte, hogy a IV. rendű vádlott nem volt előzetes fogvatartásban.

[70] A fellebbviteli bíróság az ítélet bűnjelekre vonatkozó járulékos rendelkezéseit megváltoztatta és a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala Bűnjel Csoportjánál kezelt, a bűnjeljegyzék 6. tételszáma alatti fűrészt a Btk. 72. § (1) bekezdés a) pontja alapján elkobozta, tekintettel arra, hogy az a bűncselekmény elkövetésének eszköze volt.

[71] A másodfokú bíróság 20.306 forint elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére kötelezte a IV. rendű vádlottat a Be. 453. § (1) bekezdése alapján, miután a törvényszék a Be. 145. §-ára figyelemmel, tévesen, az elővezetési díjat is bűnügyi költségként terhelte a vádlottra.

[72] Ugyanakkor a Fővárosi Törvényszék ítéletének egyéb rendelkezései – IV. rendű vádlott tekintetében a büntetés végrehajtási fokozatára, a feltételes szabadság végrehajtásának elrendelésére, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből való kizártságra, a többi vádlott tekintetében a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára, a további bűnjelekre és a bűnügyi költségre vonatkozóan – törvényesek, ezért azokat a másodfokú bíróság – helyes indokai alapján – helybenhagyta; a fogvatartásban töltött idő beszámítására vonatkozó rendelkezést pedig az iratok alapján helyesbítette azzal, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott 2019. április 5. napjától 2019. április 6. napjáig volt őrizetben, majd 2019. április 7. napjától volt letartóztatásban, míg Terhelt3 III. rendű vádlott 2019. április 8. napjától 2019. április 9. napjáig volt őrizetben, majd 2019. április 10. napjától volt letartóztatásban.

[73] A másodfokú bíróság az Terhelt1 I. rendű vádlottat mentesítette a másodfokú eljárás során a kirendelt védő díjaként felmerült 19.800 forint bűnügyi költség megfizetése alól a Be. 613. § (2) bekezdés a) pontja alapján.

[74] A Fővárosi Ítéltábla ítélete a Be. 599. § (1) bekezdésén és a Be. 606. § (1) és (4) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2023. szeptember 27.

Dr. Török Zsolt s.k.

a tanács elnöke

Dr. Szabó Éva s.k.

Dr. Mészáros László s.k.

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 23.B.209/2020/114. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 6.Bf.162/2023/19. számú ítéletében írt változtatással Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű, Terhelt3 III. rendű és Terhelt4 IV. rendű vádlott tekintetében 2023. szeptember 27. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2023. szeptember 27.

Dr. Török Zsolt s.k.

a tanács elnöke

...